

Grétsy László 70 éves

Jobbra: Pálinkás József oktatásügyi miniszter; balról Bényi Ildikó műsorvezető

Közel kétszázan készítették elő azt a meglepetést, mely a Petőfi Irodalmi Múzeumban várta Grétsy tanár urat.

Munkatársak, miniszterek, költők, nyelv művelők, újságírók és – mily megtiszteltetés – az erdészek is ott lehettek. Az „Éltető anyanyelvünk” c. kötetet ugyanis (melyet majd száz szerző írt, kiki a maga témáján keresztül a nyelvről, a nyelv műveléséről) az ünnepelt Grétsy tanár úrnak ajánlottuk. Azért a többes szám első személy, mert mi erdészek is kaptunk három oldal lehetőséget, hogy az erdészeti szaknyelv kialakulásának történetjével köszöntsük a tanár urat.

A téma természetesen nem hatott újdonságként, hiszen a tanár úr 1968-ban a „Magyar nyelvőr”-ben részletes alaposággal ismertette a témát.

Am mégis, az elmúlt években felkutatott új ismeretek és nem utolsósorban a „Mi nyelvünk” és az „Erdő és nyelv” c. kötetek megjelenése a hivatásos nyelvészek körében is feltűnést keltett.

Valamennyi erdész nevében kívánok további dolgozó éveket, egészséget.

Isten éltesse Tanár Úr!

◆ ◆ ◆

Díjazható-e a díjak helyesírása?

Az „Éltető anyanyelvünk” c. kötetben tucatnyi díj helyesírását kifogásolja Erdélyi Erzsébet nyelvész. Csak a ránk vonatkozókból idézünk:

...Ugyanebben a rendeletben a harmadik kifogásolható latin elnevezés a Pro Silva Hungariae („A Magyar Erdőkért”) díj. Nem csupán azért, mert ha ez

a teljes elnevezés, akkor nehézkes és hosszú, hanem azért is, mert nem pontos a fordítása. A szó szerinti fordítás ez lenne: Magyarország Erdejéért/Erdőségeért. „A Magyar Erdőkért” latin megfelelője: Pro Silva Hungarica lenne. Ez utóbbi formában viszont a jelző

Az Erdészeti Múzeum 2001-es évéről

A múzeum elmúlt esztendeje rendkívül nehéz volt, részint azért, mert személyi állománya betegségek miatt megcsappant, illetve megújításra szorult, ami az egyébként is feszes múzeumi munkát még tovább nehezítette, másrészt a helyiség gyarapodásból adódó berendezések hiánya, melyek megszerzését ugyancsak meg kellett oldani.

Ennek ellenére terveinket nagyrészt sikerült megvalósítani. Tervezett kiállításainkat sikerült létrehozni, és éves gyarapodásunk is számottevő volt.

Adományozóink jóvoltából, illetve pályázati és erdészeti részvénytársasági anyagi támogatások segítségével történt vásárlásokból, az alábbi letéti állomány-növekedésről számolhatunk be: 711 db fotóanyag (negatív és pozitív fénykép), 1761 db ok- és kézirat, 484 db aprónyomtatvány, 126 db könyvtári tétel (könyv, jegyzet, különlenyomat), 34 db rajz és térkép, 2 db képzőművészeti alkotás (festmény és szobor), 125 db tárgy.

A megszerzett anyagot maradéktalanul beletároltuk, illetve a szükségeseknek megfelelően kezeltük.

(Hungarica) – akárcsak a Pro Cultura Hungarica és a „Pro Patria Hungarica” emléklapokt-elvevezések esetében – némi többletjelentést érzékeltethetne. Azt tudniillik, amit a két utóbbi emléklapokt leírásából megtudhatunk: magyar, volt magyar és külföldi állampolgárok kaphatják ezeket a magyar nemzet és más nemzetek kapcsolatainak ápolásáért, külföldi megismertetéséért. Ilyenről viszont nem szól a PRO SILVA HUNGARIAE DÍJ, amelynek hivatalos formájában ma nincs több elem. Az érmen is csak a latin felirat olvasható, de a névalak kétféle írásában megmutatkozó bizonytalanság még ma is megfigyelhető, például a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium honlapjának (www.fvm.hu) több hírlevelében. Az egyik Hírlevelben (1999. szeptember 3–4. szám) PRO SILVA HUNGARIAE – MAGYAR ERDŐKÉRT DÍJ és PRO SILVA HUNGARIAE DÍJ formában is találkozhatunk vele. Tehát: mivel a magyar fordítás amúgy sem pontos, és a többi latin nyelvű kitüntetés sincs lefordítva, ezért „A Magyar Erdőkért” kifejezést véglegesen el kellene hagyni.

Pápai Gábor

Részlet a Soproni Fafaragó Kör kiállításáról

Perlaki Ferenc (Kismarton), dr. Perlaki Ferencné (Kismarton), Pethő Andor (Balatonalmádi), Pék Attila (Sopron), Pintér László (Kanada), dr. Rácz József (Sopron), dr. Rácz Józsefné dr. (Sopron), dr. Rónay Károlyné (Sopron), Rózsa Gábor (Szentes), dr. Rumpf János (Sopron), Sági Pálné (Sopron), dr. Sipos Árpád (Olaszfalu), Szabó Aladár (Budapest), dr. Szabó Gyula (Székesfehérvár), Szabó József (Debrecen), dr. Szabó Pál (Várpalota), dr. Szabó Tibor (Budapest), dr. Szalay László (Sopron), Szűcs-Szabó Sándor (Sopron), dr. Tremmel Ágoston (Budapest), Vihernikné Locsmándy Erzsébet (Sopron), dr. Winkler András (Sopron), Wisnovszky Károly (Budapest), Zambó Péter (Visegrád), Zihahi Aladár (Eger), Zsiray Mária (Sopron).

ÁESZ (Budapest), FAGOSZ (Budapest), Herman Ottó Múzeum (Miskolc), Koszta Múzeum (Szentes), Körmenyi Galéria (Sopron), Magyar Alumíniumipari Múzeum (Várpalota), Magyar Olajipari Múzeum (Zalaegerszeg), Miskolci Egyetem (Miskolc), NYME: EK, FMK, KGK, FFFK egyes hivatalai, tanszékei és évfolyamai, évfolyamtalálkozók résztvevői (Sopron, Székesfehérvár), OEE (Budapest), Soproni Múzeum (Sopron), Szlovák Kultúra Háza (Budapest).

Az Erdőmérnöki Kar jóvoltából (a Múzeum ugyanis 2000 év nyarán a Kar kezelésébe került) az elmúlt két esztendőben 4 helyiséggel bővült, melyeket sikerült bebútoroznunk és funkcióval ellátnunk. Így jelenleg az alábbi kiszolgáló helyiségeket tudhatjuk magunkénak: igazgatói iroda, adminisztrátori iroda, archív gyűjtemény (ok- és kézirat-, aprónyomtatvány-, rajz- és térkép-

tár), fotótár (negatívok, fényképek, albumok, fotófelszerelések részére), könyvtár, kutatószoba (benne különnyomat, érem- és plakett-tár), Machatsek Gyula emlékszoba (benne egyenruha-, kisműszer-gyűjtemény és jegyzettár).

Végre sikerült korszerű irodagépekkel is (pályázati forrásból!) felszerelni a Múzeumot. 2001 nyarán az UTILIS Kft. ügyvezető igazgatója, Bánó László erdőmérnök egy A4-es másológépet juttatott a Múzeumnak hiánypótlásként, munkánk megkönnyítésére, amit ezúton is hálásan köszönünk.

Az elmúlt esztendőben Múzeumunk 12 202 látogatót fogadott. Az érdeklődők 2/3-a időszakos kiállításainkat tekintette meg, melyek az alábbiak voltak:

1. 2002. I. 4. *Taschner Frigyes: Barangolás a soproni erdőben.* A soproni

erdőket bemutató festmények megnyerték a látogatók tetszését.

2. I. 18–II. 11. *A Soproni Fafaragó Kör munkáiból* összeállított bemutató.

A 15. fafaragó részvételével és két II. emh fotóival került bemutatásra a nagysikerű, sokszínű technikával készült faragások, használati és dísz tárgyak sokasága.

Számos iskolai csoport és nagyszámú egyéni látogató tekintette meg a tárlatot.

3. II. 15–III. 11. *Gráf Ildikó fotóművész fekete-fehér fényképeiből* összeállított tárlatunk nem volt túlságosan sikeres.

4. III. 14–IV. 29. *Diákbagományaink: Szakestélyek* című időszakos kiállításunk nagy sikert aratott mind hallgatóink, mind más látogatók körében.

5. V. 4–VI. 4. *Ungvári Mihály festőművész pályadíjnyertes Millenniumi sorozata*, benne a magyar szentekkel, templomokkal ugyancsak nagysikerű rendezvényünk volt.

6. VI. 8–VIII. 5. *Györkös Ferenc népi fafaragó gyűjteményes kiállításán* 350 db népi használati és dísz tárgyat sorakoztatott fel, méretarányos kicsinyítésben és működő állapotban. A falakat Muray Gábor fotói díszítették. Igen magas látogatottsága volt ennek a különleges és szép kiállításnak.

7. VIII. 9–IX. 2. *Csipkeverők Baráti Körének bemutatkozó kiállításán*, vert csipkéből készült rovarok, termékek is elhelyezést is nyertek. A szombat-vasárnap (a kör tagjai által) tartott bemutatók nagyon sok érdeklődőt vonzottak.

8. IX. 6–X. 21. *Diákbagományaink: 30 éves az új walden* című kiállításunk ugyancsak nagy sikert aratott.

9. X. 25–XI. 18. *Simon M. Veronika festőművész változatos technikával ké-*

Diákbagományaink: Szakestélyek című kiállítás részlete

szült *alkotásaiban* gyönyörködhetett a nagyszámú látogató.

10. XI. 21–XII. 4. *Hauszner Sándor* fotóművész ragyogó *természetfotói* várják az érdeklődőket. Sokan voltak kíváncsiak a képekre.

11. XII. 14–2002. I. 13. *Pintér Éva* grafikus-festőművész *alkotásait* mutatja be a Múzeum.

Kiállításaink nem jöhettek volna létre támogatások nélkül. Hálásan köszönjük mindazoknak, akik kérésünket meghallgatva mellénk álltak és pénzübeli juttatásaikkal lehetővé tették terveink megvalósítását.

Anyagilag segítettek: FVM Erdészeti

Hivatala (Budapest), Pilisi Parkerdő Rt. (Visegrád), ZALAERDŐ Rt. (Nagykanizsa), UTILIS Kft. (Visegrád), Architektúra Kft. (Ráckeve), DALERD Rt. (Szeged), KEFAG Rt. (Kecskemét), SEFAG Rt. (Kaposvár), GEMENC Rt. (Baja), VERGA Rt. (Veszprém).

Dologi támogatásban részesítettek: Perkovátz-ház (Sopron), Gellért Zoltán (Sopron), Wilfing Györgyné (Sopron), Brau Union Hungária Sörgyárak Rt. (Sopron) és a Joule Hőszolgáltató és Szerelő Kft. (Mosonmagyaróvár).

Egész évben nyitva tartó állandó kiállításunkon tartottunk foglalkozásokat övodásoktól egyetemi hallgatókig kü-

lönböző korosztályú fiataloknak, fogadtunk szakmai és más vendégcsoportokat és igyekeztünk azon lenni, hogy a hozzánk látogatók maradandó emlényekkel távozzanak tőlünk.

Múzeumunkról információ található a www.efe.hu és a www.museum/sopron/erdeszeti honlapokon.

Idei terveinkben időszakos kiállítások rendezése, letéti anyagunk gyarapítása és kezelése, múzeumi propaganda, kapcsolattartás a szakmával és szaktársakkal szerepeltek. Ehhez kérem az Erdészeti Lapok Olvasóinak szíves támogatását.

Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó

Viszontválasz a viszontválaszra

Válasz dr. Sípós Árpád „Kérdőjelekre viszontválasz” című írására

Megjelent az Erdészeti Lapok 2001. decemberi számának 382–383. oldalán

A vitatéma röviden: dr. S. Á. az eredeti írás szerzője tizenhét meg nem válaszolt kérdéssel vitatja az egymillió hektáros országos erdőtelepítési elgondolást, programot, illetve annak megvalósíthatóságát.

Ismét mennyi megválaszolatlan kérdést tesz fel a szerző a viszontválaszában.

Ügynevezett vitaindító írásban 17 kérdés, most pedig 21 meg nem válaszolt kérdést tartalmaz az írás. A 215 soros írásban 33 sort jelent ez, ami az összes sornak már csak 15%-a, az első cikk 36%-ával szemben. Szívesen olvastam volna a szakember szakmai válaszait, a saját maga által feltett kérdésekre. Csak azokra igyekszem szakmai véleményemet a továbbiakban leírni, ami konkrétan az eredeti témára (erdő telepítése egymillió hektáron?) vonatkozik és adatokkal nem tudom alátámasztani.

Lehet-e teljeskörűen válaszolni a viszontválaszra?

Nem. A viszontválasz az első írásomból, a szöveggörnyezetből rendszer nélkül kiragad sorokat, mondatokat és az azokban leírtakat részben kiforgatva kritizálja.

Az alábbiak azok a témák, amelyek teljesen új felvetésként – eltérően az eredeti cikktől – viszontválaszban szerepelnek. Ezekkel nem foglalkozom.

„Hogyan történt a múltban a szarvas létszám megállapítása, becslése?... megolvasták a szarvasok lábát és osztották hétélt?” Nem tartozik a témához.

Történt jelzés pl. a „részéről az er-

dők zsebszerződéssel való tulajdonosváltásról”? Igen. Történt.

„Az FVM óriási gondokkal küzd. Az erdészeti feladat csak nem kívánt púpnak látszik az FVM hátán” és így tovább. Válasz: az erdészeti hatósági feladatokat az FVM Erdészeti Hivatala, Állami Erdészeti Szolgálat és annak tíz területi igazgatósága irányítja, végzi. Megismételtem: a felsorolt szakmai feladatok ellátására és a problémák megoldására nem fognak önálló Erdészeti Minisztériumot létrehozni.

„Sok a szabálytalan fakitermelés? Felújításokban nincs elmaradás? Piaci pletyka, hogy 200 ezer ha erdőterületen nincs gazdálkodás.” (Megjegyzem: 333 000 hektáron nincs nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó, EH, 2001. májusi adat.) „Rendezettek az erdő tulajdonviszonyai?” Ez mind valós gond és probléma. Valóban a feladat a 773 ezer ha erdőtelepítéssel növekszik, de nem egy pillanat alatt, és mindegyik probléma külön-külön igényelne egy-egy vitát.

Szó sem volt eredetileg arról, hogy „az erdősíntendő területek közé és mellé sok kis területű tulajdonos csatlakozik és az erdősíntéssel annak árnyékában műveli a tápláléktermelő, megélhetést biztosító részt, az hosszabb távra nem segíti a megélhetését!” Ez csak részben logikus, mert majd a földtulajdonos eldönti, hogy mely magántulajdonú földjét fogja beerdősíteni.

„Erdőértékrend megfordult?” Az EU tagországok erdővel borított terület átlagértékét nem lenne helyes hozzáadni a telepítési költséghez? Mi ez? Nem értem.

Tartalék földalap képzése, ezek erdősíntése, mezőgazdasági területek megvétele stb. Tőlem lehet, de erről sem volt szó!

Az alábbiakban reagálok azokra a felvetésekre, amelyekről a „Kérdőjelekre válasz” című cikkben írtam.

Nem írtam, hogy az „EU viszont elvárja az országunk alacsony erdősíntettsége jelentős emelését”. A vitaindító írta le, hogy „ezt kívánja tőlünk az Európai Unió”, és dr. S. Á. írta azt is, „mily szép is lenne, ha országunkat ennyivel több erdő borítaná”. Ez az olvasó félrevezetése.

Amit az erdőtelepítésről, az agroökológiai potenciálról írtam, azt az FVM Erdészeti Hivatala, a Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Szakosztálya stb. hivatalos összefoglaló jelentéseiből szóról-szóra írtam le és nem az agroökológiai potenciáljának *növelése* kifejezést, hanem „kihhasználásán” alapuló agrárgazdasági politikai és kormányzati szándékként jeleztem. Ez nem ködösítés. Akkor ezek szerint valamennyi erre hivatott szervezet, jóváhagyott országos terv stb. „ködösít”. Az ugarylásért való fizetés az EU részéről tény. Az összeg országonként változó.

Sajnos az tény, hogy az 1991-ben beindított 150 ezer ha új erdő telepítését 2004-ig nem lehet már teljesíteni. Az 1999-es esztendő végén a hátralévő feladat 94 031 ha volt, míg 2001 végén még mintegy 74 000 ha volt az elmaradás. Három év alatt ezt nem lehet teljesíteni, de ezt a szakmai vezetés is tudja.

Még véletlenül sem írtam le olyan ostobaságot, amit a viszontválaszoló leírt, mely szerint „hanem pontosan 773 ezer ha tulajdonosa *mind* vállalta az erdőtelepítést”. Ilyen állítást ebben az országban egyetlen erdészeti szakember sem tette fel rólam. Csak annyit írtam, hogy „Fontos ebben a tulajdonosi akarat” – mármint az erdőtelepítésben – és